

נתונים על אלימות בגירים כלפי ילדים בגיל הרך במסגרות חינוכיות

1. מבוא

מרכז המחקר והמידע של הכנסת התבקש על ידי חבר הכנסת אופיר כץ להציג מידע ונתונים עדכניים על אלימות בגירים כלפי ילדים בגיל הרך (עד גיל שש)¹ בעת שהותם במסגרות חינוכיות-טיפוליות (גנים, מעונות יום ומשפחתונים ועוד) ומידע על הטיפול של הרשויות במקרים אלה. במסמך מוצגים נתונים של משטרת ישראל על פתיחת תיקי חקירה בעבירות שצוינו לעיל בין השנים 2018 ו-2022, העבירות בתיקים אלה, סטטוס התיקים והתיקים שהוגשו בהם כתבי אישום.

נתונים על אלימות בגירים כלפי קטינים במוסדות חינוך וטיפול הוצגו בכמה מסמכי מ"מ שפורסמו בשנים קודמות, האחרון שבהם ב-2021.² בין התשובות שהתקבלו מן המשטרה במועדים השונים יש הבדלים מבחינת בסל עבירות האלימות שנבדק. משום כך אי-אפשר לחבר במדויק בין נתונים שהתקבלו במועדים השונים ואיננו יכולים ליצור רצף ולהשוות בין הנתונים. לפיכך, יש להתייחס לנתונים שמוצגים במסמך זה באופן נפרד, ואין להשוותם לנתונים שנמסרו בעבר.³

2. נתונים⁴

להלן יוצגו נתונים שהתקבלו ממשטרת ישראל על מספר התיקים שנפתחו, כאמור, בחמש השנים שבין 2018 ל-2022, בגין אלימות של בגירים כלפי ילדים עד גיל שש בעת שהותם במסגרות חינוכיות-טיפוליות לילדים (כגון מעון ילדים, גן ילדים, מועדון/צהרון). הנתונים המוצגים נכונים למועד הפקתם (אפריל 2023).

¹ כלומר ילדים בני חמש + 364 ימים.

² מריה רבינוביץ', [נתונים על אלימות בגירים כלפי ילדים בגיל הרך בעת שהותם במסגרות חינוכיות](#), דצמבר 2021; [מידע על מקרי אלימות בגירים כלפי ילדים בגיל הרך בעת שהותם במסגרות חינוכיות – טיפוליות ועל טיפול הרשויות במקרים אלה](#), אוגוסט 2019; [נתונים על מקרי אלימות בגירים כלפי ילדים עד גיל 12 בעת שהותם במסגרות חינוך ובמסגרות טיפול](#), 23 ביולי 2017; אסף ויניגר, [נתונים על תיקי חקירה בגין אלימות בגירים כלפי ילדים בגני ילדים](#), 19 בנובמבר 2015; מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

³ נציין עוד כי במטרה להתגבר על פערי מידע בעתיד וליצור בסיס למחקר ומעקב, ובשל החשיבות שבנתונים אלה לבחינת יעילות המדיניות והכלים המתפתחים בתחום (כגון חוק התקנת מצלמות מעקב במעונות יום לפעוטות) נערכה פגישת תיאום עם גורמי המקצוע במשטרה ונבנה קובץ נתונים ייעודי.

⁴ אם לא צוין אחרת, הנתונים במסמך זה לקוחים מתשובת משטרת ישראל על בקשת המידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת; עדן ששון, לשכת השר, המשרד לביטחון לאומי, דוא"ל, 6 ביוני 2023.

יצוין כי ייתכן שיש תיקים נוספים רלוונטיים לתופעה אשר מפאת רישום לא אחיד של חוקרי המשטרה יתכן שנרשמו בקטגוריות אחרות, למשל רישום מקום ביצוע העבירה כ"אחר" (ולא כמסגרת חינוכית-טיפולית) או אי-הזנת גיל הנפגע.

נתוני המשטרה על תיקים שנפתחים בגין עבירות בגירים כלפי קטינים במוסדות החינוך אינם מאפשרים להבחין בין תיקים שבהם החשוד הוא עובד מסגרת חינוכית-טיפולית ובין תיקים שבהם החשוד הוא בגיר אך אינו עובד המסגרת. עם זאת, בעבירות שצוין במפורש כי הן בוצעו על ידי האחראי על הקטין, ניתן להניח כי מדובר באחד העובדים במקום – איש צוות טיפול-חינוך, מורה בחוג וכו'.

כל הנתונים יוצגו בחלוקה לשתי קבוצות עיקריות לפי גיל הילדים שנפגעו: ילדים מגיל לידה עד גיל שלוש (לא כולל בני שלוש) וילדים בני שלוש עד שש (לא כולל בני שש).⁵

על פי הנתונים שהתקבלו בחמש השנים שבין 2018 ל-2022 המשטרה פתחה בסך הכול 611 תיקי חקירה בחשד לביצוע עבירות אלימות של בגירים כלפי ילדים עד גיל שש במסגרות חינוכיות-טיפוליות מסוג גן, מעון, צהרון או מועדונית: 298 תיקים בחשד לפגיעה בילדים מגיל לידה עד גיל שלוש ו-338 תיקים בחשד לפגיעה בילדים בני שלוש עד שש.⁶ יש חפיפה ב-25 תיקים (כ-4% מכלל התיקים), ובהם רשומים נפגעים קטינים משתי קבוצות הגיל.

יצוין כי החלוקה לקבוצות גיל נובעת מסוג המסגרות לילדים בגיל הרך: **ילדים עד גיל שלוש** שוהים רובם במעונות/גני ילדים, משפחתונים ופעוטונים, שחלקם מפוקחים על ידי המדינה (משרד החינוך או משרד הכלכלה) וחלקם אינם מפוקחים כלל. על המסגרות שבהן שוהים שבעה פעוטות או יותר בגילאים אלה חלים שני חוקים עיקריים: חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, תשע"ט-2018, וחוק התקנת מצלמות לשם הגנה על פעוטות במעונות יום לפעוטות, תשע"ט-2018 (להלן: חוק המצלמות).

ילדים בני שלוש עד שש שוהים בגנים שהם חלק ממערכת החינוך הקדם-יסודי של משרד החינוך, המפוקחת על ידי המשרד ופועלת מתוקף חוק לימוד חובה, תש"ט-1949.

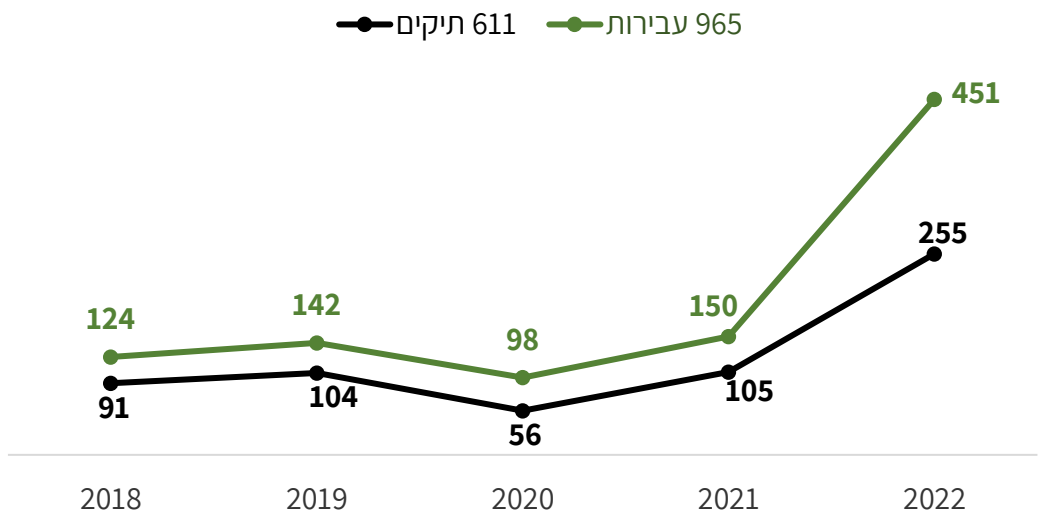
התיקים שנבדקו נפתחו בחשד לביצוע של יותר מ-960 עבירות (מספר העבירות גבוה ממספר התיקים מכיוון שבתיק אחד יכולה להופיע יותר מעבירה אחת), רובן עבירות אלימות גופנית (יפורטו בהמשך), וחלק קטן מאוד מהן עבירות מין.

⁵ בבקשת המידע למשטרה התבקשו גורמי המשטרה לפלח את קבוצות הגיל כך: בקבוצה הבוגרת יותר נכללים ילדים מגיל שלוש עד גיל חמש ו-364 ימים, לא כולל ילדים בני שש; בקבוצה הצעירה יותר – ילדים עד גיל שנתיים ו-364 ימים, לא כולל בני שלוש.
⁶ בשבעה תיקים נוספים אין מידע על הגיל המדויק של הנפגעים.

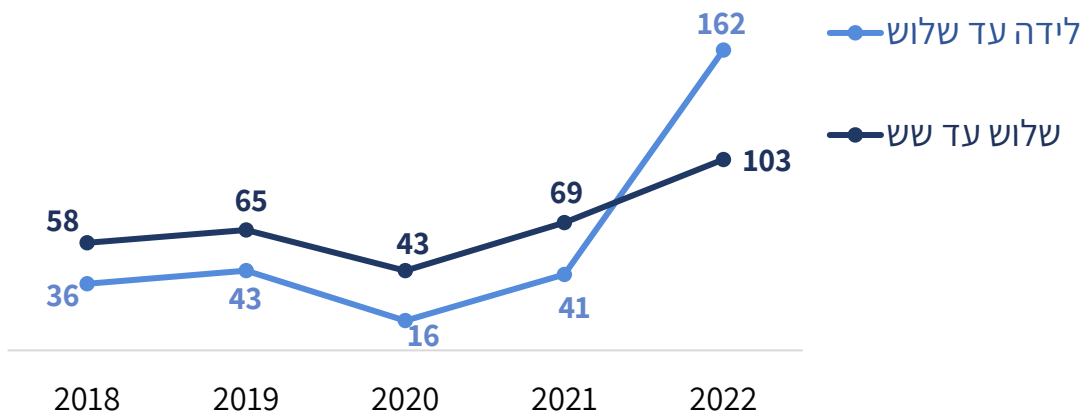
מספר התיקים ומספר העבירות בתיקים אלה

בתרשים 1 להלן מוצגים נתונים על מספר התיקים ומספר העבירות בתיקים אלה. בתרשים 2 מוצגים מספרי התיקים שנפתחו מדי שנה בשנים שבדקנו, בפילוח לפי קבוצת גיל הנפגעים – ילדים עד גיל שלוש וילדים בני שלוש עד שש, כאמור.

תרשים 1: מספר תיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות כלפי ילדים במסגרות חינוכיות-טיפוליות ומספר העבירות בתיקים אלה, 2018-2022

תרשים 2: מספר תיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות כלפי ילדים במסגרות חינוכיות-טיפוליות, לפי גיל הנפגע, 2018-2022

מהנתונים עולים הדברים האלה:

- חלה עלייה ניכרת במספר התיקים שנפתחו ב-2022 לעומת השנים הקודמות: מספר התיקים שנפתחו ב-2022 גבוה בכ-140% ממספר התיקים שנפתחו ב-2021.
- חלה עלייה ניכרת במספר התיקים שנפתחו ב-2022 בגין עבירות כלפי קבוצת הילדים הצעירים יותר (מגיל לידה עד גיל שלוש): העלייה במספר התיקים ב-2022

התרחשה בשתי קבוצות הגיל, אך בקבוצת הילדים הצעירים (מגיל לידה עד גיל שלוש) ניתן לראות עלייה חדה יותר במספר התיקים לעומת 2021 – כ-300%; לגבי בני שלוש עד שש מספר התיקים ב-2022 עלה בכ-50% ביחס לעומת 2021. כאן נוסיף כי חלק גדול יותר מהתיקים שנפתחו בשנים 2018–2021 היו עקב חשד לפגיעה בילדים בני שלוש עד שש. בשנת 2022 ניתן לראות היפוך במגמה זו – יותר תיקים נפתחו בחשד לפגיעה בילדים הצעירים יותר, מגיל לידה עד גיל שלוש. אין בידינו מידע מוצק על הסיבות לעלייה במספר התיקים הנפתחים, אך לגבי שתי קבוצות הגיל ניתן להניח שהדבר נובע בין היתר מעלייה במודעות ובערנות של ההורים בעקבות חשיפות של מקרי אלימות קשים כלפי ילדים במעונות יום. אשר לקבוצת הילדים הצעירים יותר (עד גיל שלוש), ניתן להניח שהיקף פתיחת תיקי החקירה מושפע גם מיישום חוק המצלמות, המחייב התקנת מצלמות מעקב (בהתאם לכללים המפורטים בחוק המצלמות) בכל מעון יום לפעוטות שבו יש שבעה פעוטות או יותר, ובעקבותיו יש לרשויות אכיפת החוק ראיות המצדיקות פתיחת תיקי חקירה; לעומת זאת, קודם יישום החוק לא תמיד היה אפשר לבחון חשדות לביצוע עבירות מסוג זה. לצד זאת, יש לזכור כי על פי הנתונים חלה עלייה ניכרת בשנה אחת בלבד, ולכן בשלב זה לא ניתן להסיק שלפנינו מגמה ברורה, ויש צורך להמשיך לעקוב אחרי ההתפתחויות בנתונים.

- **חלה ירידה בתיקים שנפתחו ב-2020, שנת מגפת הקורונה הראשונה:** ניתן לראות כי בשנת מגפת הקורונה הראשונה, 2020, מספר התיקים שנפתחו קטן ממספר התיקים שנפתחו בשנים שקדמו לה או באו אחריה. ההסבר לכך הוא, ככל הנראה, שחלק גדול ממוסדות החינוך היו סגורים במהלך כמה סגרים שהתקיימו בשנת 2020.

יצוין כי לא נבחנים במסמך תיקים שבהם עבירות כלפי חיי אדם (הריגה, גרימת מוות ברשלנות וכו'). מנתוני העבר ידוע לנו כי ב-2018 נפתח תיק בחשד להריגת פעוטה בת שנתיים ותקיפת פעוט נוסף על ידי סייעת בפעוטון בפתח תקווה. תיק נוסף נפתח ב-2019 בחשד לגרימת מוות ברשלנות במעון לפעוטות בחיפה, בעקבות מותו של פעוט בן שנה וחצי כתוצאה מחנק. עוד תיק נפתח בחשד לגרימת מוות ברשלנות בעקבות מות פעוט בגן בבאר שבע.

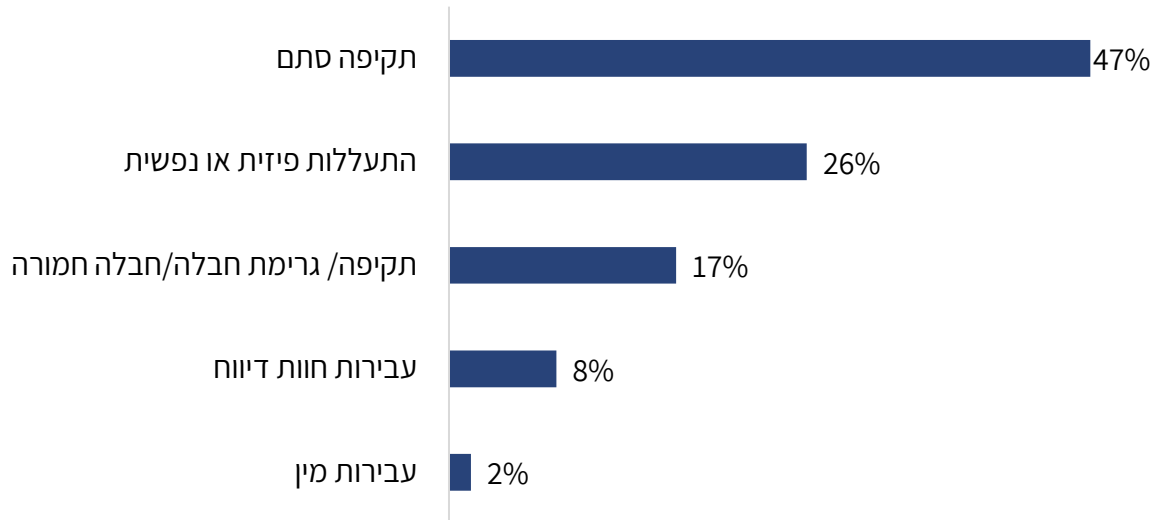
נוסיף כי משטרת ישראל מסרה לנו גם נתונים ראשוניים מהשנה הנוכחית – 2023, אך מאחר שלא מדובר בנתונים של שנה שלמה הם אינם נכללים בניתוחים המוצגים במסמך. עם זאת, נציין כי מתחילת שנה זו ועד יוני 2023 נפתחו במשטרה עשרות תיקים בחשד לעבירות אלימות שביצעו בגירים כלפי ילדים במוסדות החינוך לגיל הרך: 77 תיקים נפתחו בחשד לפגיעה בילדים הצעירים יותר (מגיל לידה עד גיל שלוש) ו-39 תיקים נפתחו בחשד לפגיעה בבני שלוש עד שש (תיתכן חפיפה בין התיקים).⁷

⁷ השלמת נתוני המשטרה על פי בקשת המידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת; עדן ששון, לשכת השר, המשרד לביטחון לאומי, דוא"ל, 21 ביוני 2023.

עבירות שנרשמו בתיקים

להלן מוצגת התפלגות העבירות בתיקי אלימות של בגירים כלפי ילדים במסגרות לגיל הרך לגבי כלל הילדים (שתי קבוצות הגיל) בכל השנים שנבדקו.

תרשים 3: התפלגות העבירות בתיקים שנפתחו בשנים 2018-2022

להלן חלק מן המידע העולה מן הנתונים:

- **עבירת תקיפה סתם⁸ היא העבירה השכיחה ביותר בתיקים שנפתחו בגין אלימות בגירים כלפי קטינים במוסדות חינוך וטיפול.** הדבר נכון בשתי קבוצות הגיל שנבדקו: כ-41% מהעבירות כלפי הילדים הצעירים (עד גיל שלוש) וכ-55% מהעבירות כלפי בני שלוש עד שש הן עבירות תקיפה סתם.
- **עבירות התעללות פיזית או נפשית הן כרבע מכלל העבירות כלפי כלל אוכלוסיית הנפגעים שנבדקה** (מלידה עד גיל שש). בבחינה נפרדת לפי גיל הנפגע עולה כי עבירות אלה הן כשליש (כ-31%) מהעבירות כלפי הילדים הצעירים (עד גיל שלוש), וכחמישית (כ-20%) מכלל העבירות כלפי בני שלוש עד שש.
- **עבירות תקיפה וגרימת חבלה/חבלה חמורה שכיחות גם הן בתיקים שנבדקו.** שיעוריהן של עבירות אלה מכלל התיקים בשתי קבוצות הגיל דומים לשיעור עבירות אלו בכלל האוכלוסייה.
- **ניתן לראות שתיקים בודדים בלבד נפתחו בחשד לעבירות מין,** ושיעורן של עבירות אלה בכלל העבירות בתיקים שנבדקו הוא נמוך (סה"כ 16 עבירות). הדבר נכון גם בבדיקה נפרדת של כל אחת מקבוצות הגיל.

⁸ עבירת תקיפה סתם על פי סעיף 378 לחוק העונשין: "המכה אדם, נוגע בו, דוחפו או מפעיל על גופו כוח בדרך אחרת, במישרין או בעקיפין, בלא הסכמתו או בהסכמתו שהושגה בתרמית הרי זו תקיפה; ולעניין זה, הפעלת כוח – לרבות הפעלת חום, אור, חשמל, גז, ריח או כל דבר או חומר אחר, אם הפעילו אותם במידה שיש בה כדי לגרום נזק או אי-נוחות".

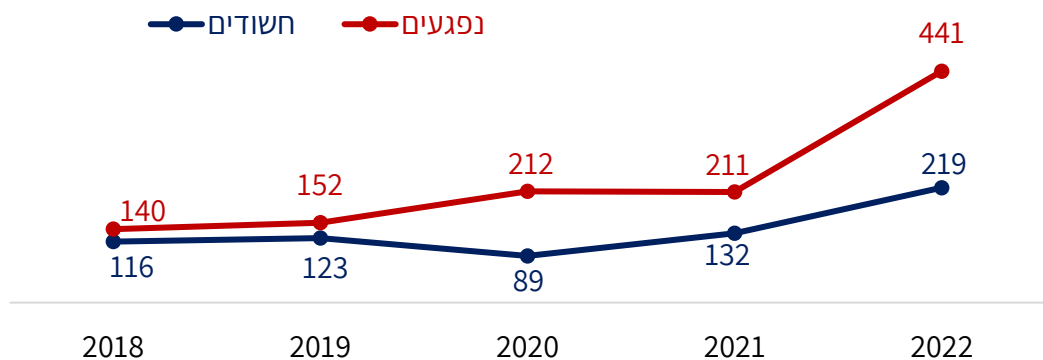
זיקה בין הפוגע לנפגע

כאמור, ככלל, נתוני המשטרה אינם מאפשרים להבחין בין תיקים שבהם החשודים הבגירים הם עובדי המסגרת לבין תיקים שבהם החשודים אינם חלק מצוות המסגרת. עם זאת, בכ-73% מהעבירות שעל פי החשד נעברו ובגינן נפתח התיק במשטרה, ציינו במפורש החוקרים שהזינו את פרטי התיקים במערכת שהן נעברו על ידי האחראי על קטין. בקבוצת הילדים הצעירים (עד גיל שלוש) צוין מידע זה בכ-69% מהעבירות; בקרב בני שלוש עד שש מדובר על כ-77% מהמקרים.

מספר החשודים ומספר הנפגעים בתיקים

להלן מוצגים מספרי נפגעים וחשודים בתיקים שנבדקו. בסך הכול מדובר ב-676 חשודים וב-1,151 נפגעים ב-611 תיקי חקירה. ככל הנראה מספר הנפגעים גדול במידה ניכרת ממספר החשודים מפני שבחלק מהמקרים מדובר בחשד בפגיעה של חשוד/ה אחד/ת בכמה ילדים. מסיבה זו גם מספר הנפגעים בתיקים גדול ממספר התיקים שנפתחו באופן ניכר – שכן יש תיקים שבהם מופיע יותר מנפגע אחד. גם מספר החשודים גדול ממספר התיקים מכיוון שככל הנראה יש כמה חשודים שמופיעים בתיק אחד.

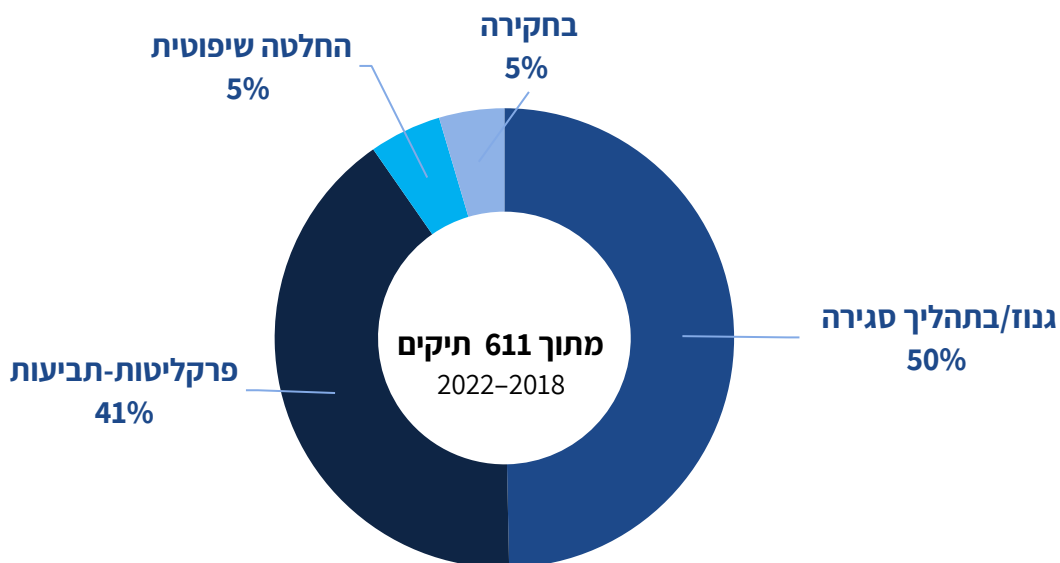
תרשים 4: נפגעים וחשודים בתיקים שנפתחו בשנים 2018–2022

2.1 סטטוס התיקים

להלן יוצגו נתוני המשטרה בדבר **סטטוס התיקים** שנפתחו בגין אלימות של בגירים כלפי קטינים בגילאים הרלוונטיים במסגרות חינוכיות-טיפוליות, בשנים שנבדקו. לפני הצגת הנתונים נציין כי אף שרוב התיקים, לגבי שתי קבוצות הגיל, כבר נסגרו (מהסיבות שיוצגו בתרשימים 5 ו-6 להלן), חשוב לשים לב כי ישנם תיקים שטרם נסגרו, וחלקם נמצאים עדיין בחקירה משטרתית או בטיפול של גורמי התביעה בפרקליטות (במיוחד תיקים שנפתחו בשנת 2022). מכאן שיתכן שמספר כתבי האישום וההחלטות השיפוטיות בתיקים אלה יהיה גדול יותר בסופו של דבר.

תרשים 5: סטטוס התיקים שנפתחו בשנים 2018-2022

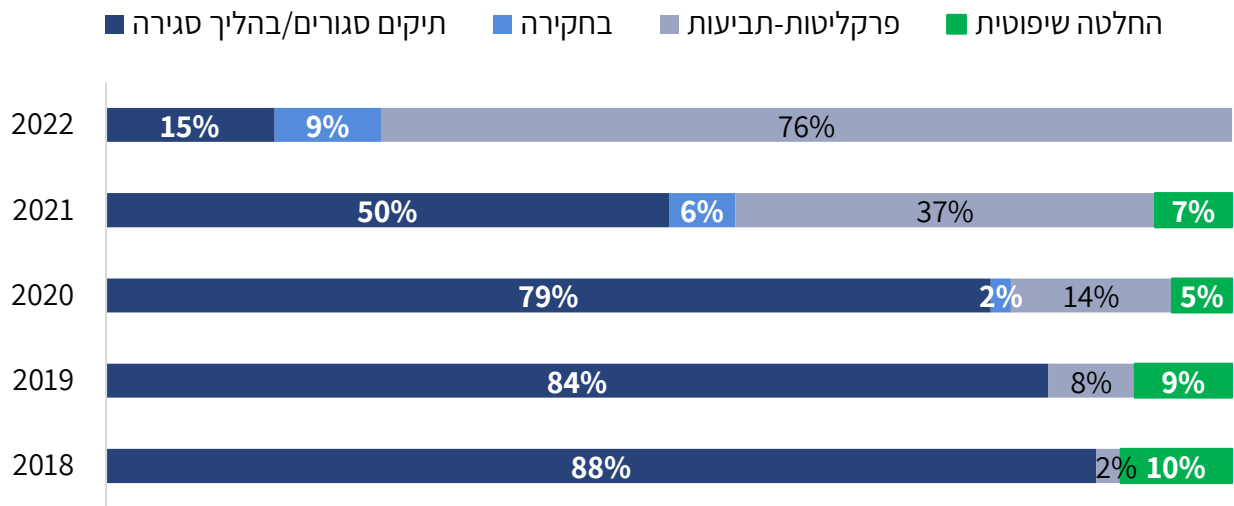
מהנתונים עולה המידע שלהלן:

- כמחצית התיקים שנפתחו בשנים האמורות נגנזו (נסגרו); בשנים 2018-2020 מדובר ברוב התיקים. עם זאת, רוב התיקים שנפתחו ב-2022 עדיין פתוחים; חלק קטן מהם עדיין נמצאים בחקירה משטרית והרוב הועברו לפרקליטות (תביעות) (יפורט בתרשים הבא).
- רק בחלק קטן מן התיקים (5%) התקבלה החלטה שיפוטית כלשהי. עם זאת, בבחינת התיקים שנפתחו מ-2018 עד 2021 – ללא תיקים מ-2022, השנה שבה טרם ניתנו החלטות שיפוטיות בתיקים שנפתחו במהלכה – שיעור ההחלטות השיפוטיות עולה ל-8%.

להלן התפלגות סטטוס התיקים לפי שנות הפתיחה של התיק.

כאמור, סטטוס הטיפול בתיקים הוא הסטטוס המופיע באפריל 2023; הסטטוס של תיקים מסוימים, למשל של אלו הנמצאים בטיפול הפרקליטות, עשוי להשתנות בהמשך בהתאם להחלטה של הפרקליטות על הגשת כתב אישום או על סגירת התיק.

תרשים 6: סטטוס הטיפול בתיקים שנפתחו בשנים 2018-2022, לפי שנת פתיחת תיק

להלן תיאור הנתונים:

- רוב התיקים שנפתחו בשנים 2018-2020 כבר נסגרו. חלק גדול מהתיקים שנפתחו ב-2021 ורוב התיקים שנפתחו ב-2022 עדיין פתוחים ורובם נמצאים בפרקליטות (תביעות).
כאן נוסיף כי מבדיקת הנתונים לפי קבוצת הגיל של הנפגעים עולה כי מן התיקים שנפתחו בשנתיים האחרונות (2021-2022), יותר תיקים נסגרים בקבוצת הגיל של בני שלוש עד שש. כך, מתוך התיקים שנפתחו ב-2022 בחשד לפגיעה בילדים בקבוצה זו נסגרו עד אפריל 2023 כ-38% מהתיקים; לעומת זאת, מכלל התיקים שנפתחו בחשד לפגיעה בילדים הצעירים יותר (מגיל לידה עד גיל שלוש) נסגרו במועד זה רק כ-6% מהתיקים. משמעות הדבר היא שחלק גדול יותר מהתיקים שבהם נפגעים בקבוצת גיל זו עדיין בחקירה או בטיפול של הפרקליטות והיחס בין שיעורים אלה בשתי הקבוצות עשוי להשתנות בהמשך. עם זאת, גם בשנים 2020 ו-2021 פער זה עדיין קיים. למשל, בשנת 2021 שיעור זה עומד על 57% לעומת 34%, בהתאמה (ראו לוח 1 להלן).
- חלק קטן מהתיקים מהשנים 2021 ו-2022 נמצאים עדיין בחקירת משטרה; 2% מהתיקים שנפתחו עוד ב-2020 עדיין בחקירה.
- חלק קטן מהתיקים שנפתחו ב-2018 וב-2019 עדיין נמצאים בפרקליטות; ב-2020 התיקים שבסטטוס זה הם כ-14% מכלל התיקים שנפתחו בשנה זאת. מנתונים אלה ניתן ללמוד על התמשכות הטיפול בתיקים מסוג זה במערכת המשפט.

להלן נתונים על שיעור התיקים שנסגרו מכלל התיקים שנפתחו בשנה ספציפית, לפי קבוצת הגיל של הנפגעים. הנתונים מוצגים באחוזים כדי לעמוד על מגמות השינוי, אך יש להביא בחשבון כי בחלק מהשנים מדובר במספר קטן של תיקים.

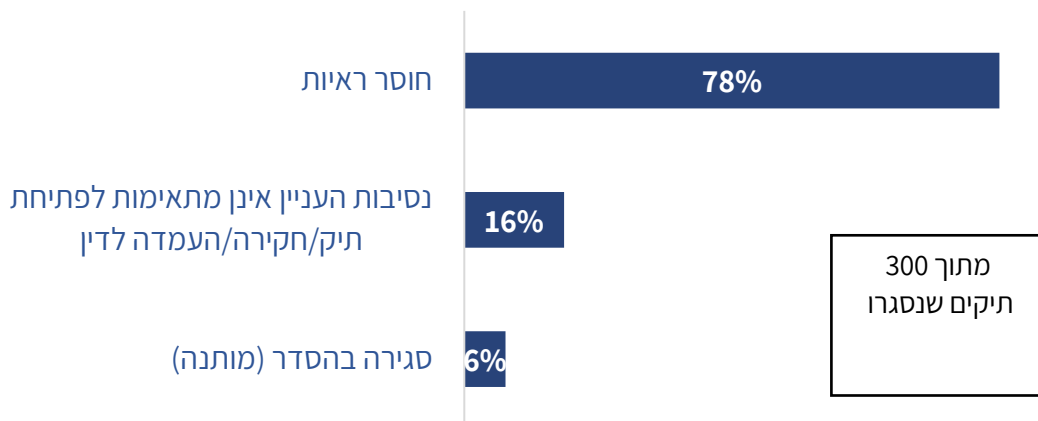
לוח 1: שיעור התיקים שנסגרו מכלל התיקים שנפתחו, לפי גיל הנפגעים, 2018-2022

סה"כ 2022-2018	2022	2021	2020	2019	2018	שנים
33%	6%	34%	56%	81%	86%	נפגעים מגיל לידה עד גיל שלוש
66%	38%	58%	86%	84%	88%	נפגעים בני שלוש עד שש

כפי שעולה מנתוני הלוח, בכלל השנים שבדקנו שיעור התיקים שנסגרו מכלל התיקים שנפתחו בקבוצת בני שלוש עד שש כפול (66%) משיעור התיקים שנסגרו בקבוצת הנפגעים מגיל לידה עד גיל שלוש (33%). פער זה נובע בעיקר מנתוני השנה האחרונה, 2022, שבה נסגרו בשלב זה שיעור קטן מאוד מן התיקים שנפתחו בחשד לפגיעה בילדים בקבוצת הגיל הצעירה יותר, גיל לידה עד גיל שלוש, אך ניתן לראות שפערים דומים בין נתונים אלה מופיעים משנת 2020.

מרכז המחקר והמידע ביקש ממשטרת ישראל לפלח את התיקים שנסגרו לפי הסיבה לסגירתם. להלן התפלגות הסיבות לסגירת התיקים:

תרשים 7: סיבות לסגירת התיקים שנפתחו בשנים 2018-2022

על פי הנתונים הסיבה העיקרית לסגירת התיקים בגין עבירות בגירים כלפי קטינים במוסדות החינוך והטיפול בשנים שנבדקו היא חוסר ראיות. נוסף כי נתון זה נכון גם בהסתכלות על שתי קבוצות הגיל של הנפגעים בנפרד, אם כי בקבוצת הנפגעים הצעירים (גיל לידה עד גיל שלוש) שיעור התיקים שנסגרו מסיבה זו נמוך

מעט משיעור התיקים שנסגרו בקבוצת הנפגעים הבוגרים יותר (בני שלוש עד שש) – 71% לעומת 79%, בהתאמה.

כפי שצוין לעיל (לוח 1) בשיעור התיקים שנסגרים יש באופן כללי פער בין שתי קבוצות הגיל של הנפגעים בשנים האחרונות: חלק גדול יותר מהתיקים שנסגרים הם תיקים שבהם הנפגעים בוגרים יותר – בני שלוש עד שש. כאמור, הסיבה העיקרית לסגירת התיקים היא חוסר ראיות. בלוח 2 להלן מוצג שיעור סגירת התיקים מסיבה זו הן מכלל התיקים שנפתחו והן מכלל התיקים שנסגרו (מסיבה כלשהי), בחלוקה לפי קבוצת גיל. ניתן לראות שלגבי שני סוגי הנתונים השיעורים גבוהים יותר בתיקים שבהם הנפגעים בגיל שלוש עד שש. גם במקרה זה יש להביא בחשבון כי מספר התיקים שמתוכו חושבו השיעורים המוצגים עשוי להיות קטן למדי בשנה נתונה – המספרים מוצגים גם הם להלן.⁹

לוח 2: מספר התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות ושיעורם בכלל התיקים שנפתחו ובתיקים שנסגרו, לפי קבוצת גיל הנפגע
תיקים שנפתחו בשנים 2018–2022

סה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	שנים	גיל הנפגעים בתיק
73	8	14	7	24	21	מספר התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות	לידה עד גיל שלוש
24%	5%	32%	44%	49%	58%	שיעור התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות <u>מכלל התיקים שנפתחו</u>	
71%	89%	93%	78%	60%	68%	שיעור התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות <u>מכלל התיקים שנסגרו</u>	
172	30	30	27	46	39	מספר התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות	שלוש עד שש
51%	29%	43%	63%	71%	67%	שיעור התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות <u>מכלל התיקים שנפתחו</u>	
79%	83%	73%	75%	85%	78%	שיעור התיקים שנסגרו בשל חוסר ראיות <u>מכלל התיקים שנסגרו</u>	

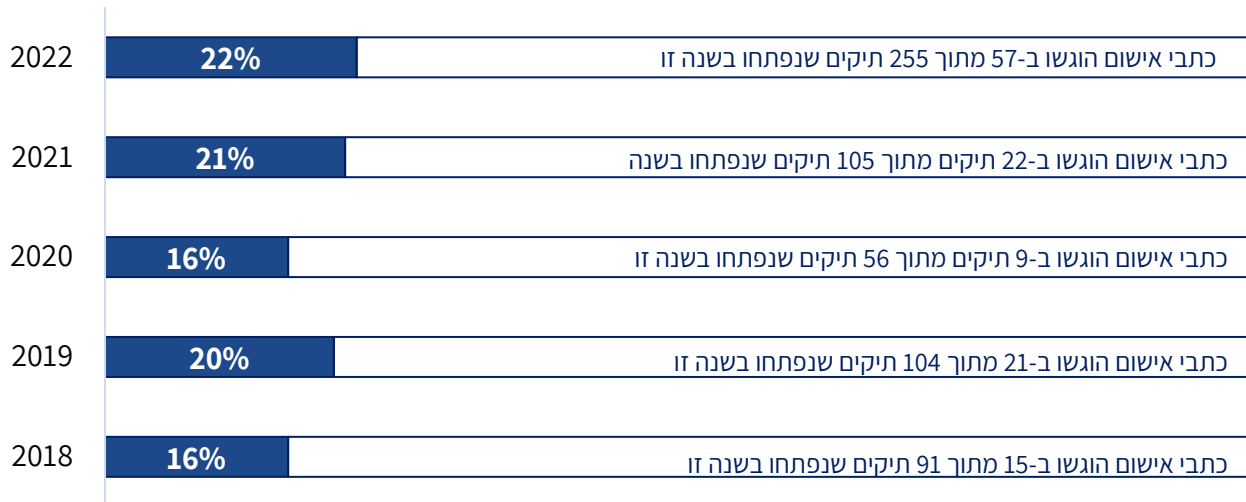
2.1.1 הגשת כתבי אישום

להלן יוצגו נתונים על תיקי אלימות של בגירים כלפי ילדים עד גיל שש במוסדות חינוך וטיפול שבהם הוגש כתב אישום – לפי שנת פתיחת התיק. **על פי נתוני המשטרה, מתוך 611 תיקים שנפתחו בחשד לביצוע עבירות אלימות של**

⁹ שלִיפת הנתונים בדבר הסיבות לסגירת התיקים בפילוח לפי גיל הנפגע נעשתה במשטרה במועד מעט מאוחר יותר מן השליפה של כלל הנתונים על התיקים שנפתחו, אשר הוצגו לעיל. מכיוון שמאגר נתוני המשטרה דינמי ומתעדכן כל העת, ייתכנו הבדלים קלים במספרי התיקים המדויקים המופקים במועדי שליפות שונות – שינוי של תיקים/אחוזים בודדים, שאינו משפיע על ההתפלגות המוצגת.

בגירים כלפי ילדים עד גיל שש במסגרות החינוך, ב-124 תיקים שנפתחו בשנים 2018-2022 הוגשו כתבי אישום. יצוין כי מהמטרה נמסר גם מידע על 18 תיקים שנפתחו במהלך 2023 והוגש בהם כתב אישום (מתוך 64 תיקים שנפתחו עד אפריל 2023, כאמור). רוב התיקים שבהם הוגש כתב אישום בשנה זו הם תיקים שנפתחו בחשד לפגיעה בילדים הצעירים יותר – מגיל לידה עד גיל שלוש.

תרשים 8: סה"כ תיקים שנפתחו בשנים 2018-2022 שהוגש בהם כתב אישום, לפי שנת פתיחת התיק

על פי הנתונים בתרשים שיעור התיקים שבהם הוגש כתב אישום בשנים שנבדקו נע בין 16% ל-22%. עם זאת, כפי שמוצג בנתונים בתרשים 7 לעיל, רוב התיקים שנפתחו עד 2020 (כולל) כבר סגורים, וככל הנראה שיעור כתבי האישום לא יגדל באופן משמעותי בשנים אלו. לעומת זאת, חלק גדול מהתיקים שנפתחו ב-2021 ורוב התיקים שנפתחו ב-2022 עדיין פתוחים, אך כבר היום ניתן לראות ששיעור התיקים מתוכם שבהם הוגש כתב האישום גבוה מהשיעור המקביל בשנים הקודמות. יש להניח ששיעור זה בתיקים שנפתחו ב-2021-2022 יעלה עוד בהמשך.

להלן נתונים על התיקים שהוגש בהם כתב אישום בפילוח לפי קבוצות הגיל של הילדים הנפגעים.¹⁰

לוח 3: מספר תיקים שנפתחו בשנים 2018-2022 והוגש בהם כתב אישום, לפי גיל הילד הנפגע

שנים	2018	2019	2020	2021	2022
תיקים עם נפגעים מגיל לידה עד גיל שלוש	6	11	6	12	54
תיקים עם נפגעים בני שלוש עד שש	10	13	5	12	4

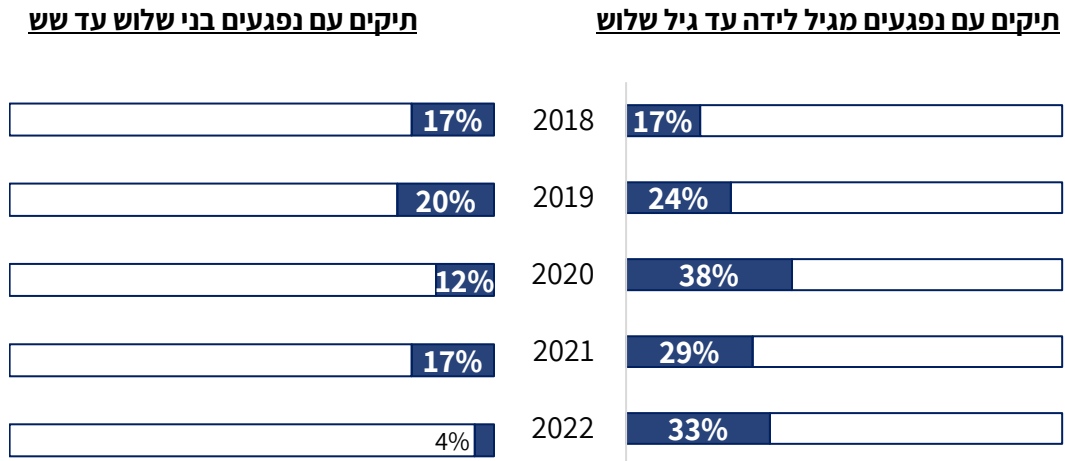
לגבי התיקים שנפתחו בשנת 2022 (וחלקם הגדול עדיין נמצאים בשלבים שונים של טיפול של המשטרה או הפרקליטות, כאמור), בקבוצת התיקים עם נפגעים מגיל לידה עד גיל שלוש הוגש כתב אישום בכשליש (33%) מהתיקים שנפתחו (כ-160 תיקים). לעומת זאת, בקבוצת התיקים עם נפגעים בני שלוש עד שש שיעור התיקים שבהם

¹⁰ תיתכן חפיפה בתיקים בודדים בין שתי קבוצות הגיל.

הוגש כתב אישום הוא בשלב זה כ-4% בלבד מהתיקים שנפתחו באותה שנה (כ-100 תיקים). פער כזה בין קבוצות הגיל השונות לא נצפה באף אחת מהשנים הקודמות שנבדקו – ראו תרשים 9 להלן:

תרשים 9: שיעור התיקים שבהם הוגש כתב אישום מתוך התיקים שנפתחו בשנים 2018–2022,

בפילוח לפי קבוצת הגיל של הילדים הנפגעים (לפי שנת פתיחת התיק)

ייתכן כי הפער בשיעור התיקים שבהם הוגש כתב אישום בין שתי קבוצות הגיל של הנפגעים, מושפע בין היתר מיישומו של חוק המצלמות במעונות לילדים עד גיל שלוש, אולם בשלב זה אין בידינו מידע מבוסס בעניין זה (למעט מידע חלקי על שימוש בחומרים מוקלטים במצלמות במסגרות לגיל הרך בשלב פתיחת תיקי משטרה – ראו להלן). יש להמשיך ולעקוב אחר הנתונים בעניין זה.

3. שימוש בחומרים מוקלטים במצלמות במסגרות לגיל הרך בשלב פתיחת תיקי משטרה¹¹

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה אל משרד החינוך בבקשת מידע על אופן היישום של החוק המצלמות במעונות יום לפעוטות. בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק המצלמות, מפעילי מעונות יום לפעוטות מחויבים להתקין מצלמות בשטח המעונות אשר באחריותם, שמטרתן לתעד את הנעשה במעון בכל שעות הפעילות שבהן שוהים בו פעוטות. להלן נתונים על מספר המקרים שבהם גורמי הפיקוח פעלו לפתיחת מצלמות במעונות יום לפעוטות, בחלוקה לפי סוג המסגרת,¹² מאז מעבר מעונות היום לפיקוח משרד החינוך¹³ בפברואר 2022 ועד אפריל 2023 (מועד מתן המענה); מתוך זה – נתונים על המקרים שבהם נפתחו תיקים משטרתיים בעקבות איסוף חומרים מהמצלמות.

¹¹ הנתונים התקבלו בתשובת משרד החינוך על בקשת המידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת; אורנה פז, מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך, דוא"ל, אפריל 2023.

¹² להסבר ולהרחבה על המסגרות לפעוטות ראו: מריה רבינוביץ', [רפורמת הגיל הרך במערכת החינוך](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מרץ 2023.

¹³ החלטת הממשלה 951, [העברת תחום מעונות היום לפעוטות למשרד החינוך](#), 9 בינואר 2022.

לוח 4: מקרים שבהם הייתה פתיחת מצלמות במעונות יום לפעוטות ושימוש המשטרה בממצאים שהתקבלו מהמצלמות
פברואר 2022 – אפריל 2023

סה"כ	מעונות פרטיים ללא סבסוד	מעונות יום מוכרים לצורך סבסוד שכר לימוד	
594	146	448	סה"כ בקשות לשימוש בהקלטות שהתקבלו במשרד החינוך
281	40	241	מתוכן: אושרו לפתיחה
96	28	68	מקרים שבהם נפתחו תיקים במשטרה בעקבות ממצאים שהתקבלו מהמצלמות
(34%)	(70%)	(28%)	שיעור מהבקשות שאושרו לפתיחת המצלמות

מהנתונים עולה כי מחצית מהבקשות שהגיעו למשרד החינוך לפתיחת מצלמות מעקב במעונות יום לפעוטות שפועלים כיום תחת פיקוח המשרד (שבהם שבעה פעוטות או יותר; המצלמות הותקנו בכ-3,370 מעונות) אושרו, והחומר המצולם נבדק. **מתוך המקרים שבהם נבדק החומר המצולם במעונות יום, בכשליש מהמקרים נפתחו תיקי חקירה משטריים בעקבות הממצאים שהתקבלו מהמצלמות** (במעונות הפרטיים שאינם מסובסדים שיעור זה גבוה בהרבה, אך מדובר בפחות מקרים).

יצוין כי מסמך זה אינו עוסק בנושא יישום חוק המצלמות, ומידע נוסף על כך ייכלל במסמך נפרד בנושא, הנכתב בימים אלה במרכז המחקר והמידע של הכנסת.